

Рыбалко Е.М., Бондарев Д.М.
Запорожский национальный университет

НОВЫЕ ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ И ПРИЗНАНИЮ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ КАК ОБЪЕКТА БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Аннотация

В исследовании рассмотрены сущность нематериальных активов как объекта бухгалтерского учета в современной рыночной среде. Рассмотрен генезис понятия «нематериальный актив». Выделены основные проблемы бухгалтерского учета нематериальных активов по национальным П(с)БУ. Проанализированы существующие классификации нематериальных активов как объекта бухгалтерского учета. Разработана классификация нематериальных активов. Предложены новые подходы к признанию нематериальных активов.

Ключевые слова: нематериальные активы, категория, классификация, признание активов, интеллектуальная собственность, оценка стоимости.

Rybalko E.M., Bondarev D.M.
Zaporizhzhya National University

NEW APPROACHES TO CLASSIFICATION AND RECOGNITION OF INTANGIBLE ASSETS AS OBJECT OF ACCOUNTING

Summary

This study examined the nature of intangible assets as an object of accounting in the current market environment. Considered the genesis of the concept of «intangible assets». The main problems of accounting of intangible assets on National P (S) BU. We analyzed the existing classification of intangible assets as an object of accounting. The classification of intangible assets. New approaches to the recognition of intangible assets.

Keywords: intangible assets, category, classification, recognition of assets, intellectual property, the cost estimate.

УДК 332.1:911.375(477.8)

МЕТРОПОЛІЙНІ ФУНКЦІЇ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ У СТРАТЕГІЧНІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Синюра-Ростун Н.Р.

Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього
Національної академії наук України

Здійснено аналіз стратегічної документації обласних центрів Західного регіону України на предмет розвитку метрополітних функцій міст. Досліджено особливості розробки та функціонування стратегій та стратегічних планів обласних центрів. Виділено основні стратегічні пріоритети розвитку міст у їх стратегічній документації. Показано, що розроблена та впроваджена стратегічна документація міст має соціо-регіональну зорієнтованість та здебільшого декларативний характер. Акцентовано, що стратегічні напрями та цілі розвитку міст не відображають наявний потенціал розвитку метрополітних функцій. Окреслено основні проблеми розробки та реалізації стратегічної документації розвитку міст.

Ключові слова: метрополія, метрополітні функції, місто, стратегічний план, стратегія, стратегія розвитку.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації зростає значення міст як локомотивів розвитку суспільства, що стають осередками створення та поширення інновацій, підвищують конкурентоспроможність країни та регіонів, здатні забезпечити ефективне входження України у європейський та світовий економічний простір. Окрім того, динамічний розвиток технологій, економіки і суспільства породжує все нові завдання для міст, невиконання яких може зумовити негативний вплив на їх розвиток. Однією із передумов ефективного розвитку та управління

міською територією є розробка та реалізація дієвих стратегій розвитку міст, особливо великих. Стратегічне планування займає важливе місце в управлінні містом, оскільки місто, як і будь-яка структурна одиниця, повинно ставити перед собою довгострокові цілі розвитку, тобто мати чітке бачення свого майбутнього. Досвід високо розвинутих європейських країн, США та Росії переконливо свідчить про необхідність реалізації засад стратегічного планування, оскільки воно виступає одним з дієвих засобів впливу на розвиток усієї соціально-економічної системи міста

[8, с. 39-40]. Важливість розробки та реалізації дієвих стратегій розвитку міст набуває особливо значення зважаючи на посилення ролі міст на макрорегіональному (субрегіональному) та міждержавному рівні, що виявляється у розвитку їх метрополійних функцій. Отже, на сучасному етапі розвитку стратегічна документація розвитку міст повинна об'єктивно реагувати на нові геополітичні виклики, особливо з перспективи розвитку метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти здійснення стратегічного планування висвітлюються у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, у тому числі О. Анісімова, В. Бабича, О. Виханського, Б. Крозбі, В. Мамонової, І. Лукінова, С. Оборської, А. Стрикленда, А. Томпсона, Е. Уткіна, З. Шершньової, Р. Фатхутдінова, Н. Альберт, Ж. Бобер, Дж. Брайтсон, Дж. Л. Гордон, Л. Гудстейн, Ш. Гофер, К. Ендрюс, К. Р. Крістенсен, В. Роринг, Д. Харісон, Ф. Хейвуд, А. Д. Чандлер, Д. Шендел, О. Алексєєв, Б. Жихаревич, В. Рохчин, П. Чистяков та ін. В Україні підсилення інтересу до впровадження стратегічного планування розпочалося з кінця 90-х рр. У працях науковців В. Бабаєва, О. Без'язичного, Л. Бондаренка, О. Бойко-Бойчука, В. Вакулєнка, Н. Внукової, В. Куйбіди, В. Коломійця, В. Корженка, В. Мамонової, А. Поважного, Ю. Шарова, О.І. Карого та інших досліджуються різні аспекти стратегічного управління територіальним розвитком.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження особливостей формулювання та реалізації стратегічних напрямів розвитку міст, що відображаються у стратегічній документації (планах та стратегіях) активно проводяться як практиками (управлінцями) так і науковцями. Тематична сторона досліджень відповідної документації акцентується на необхідності підсилення соціально-економічного розвитку території міста, здебільшого на регіональному рівні. Однак, стратегічна документація може стати основою для розвитку міста, не лише як регіонального центру, а як міста-метрополії, що створить додаткові можливості та стимули для розвитку економічного, соціального, політичного, духовно-культурного потенціалу на над регіональному рівні.

Мета статті. Встановити наскільки стратегічні документи міст зорієнтовані на розвиток їх метрополійного потенціалу та метрополійних функцій, як додаткових стратегічних пріоритетів ефективного соціально-економічного розвитку території.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні, усі обласні центри Західного регіону України мають розроблену або розробляють стратегічну документацію (стратегію розвитку або стратегічний план). У контексті розвитку територіальних громад під стратегічним плануванням розуміється системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення, що базується на ситуаційному аналізі зовнішнього оточення території та її внутрішнього потенціалу і полягає у формуванні узгоджених з територіаль-

ною громадою дій, на реалізації яких концентруються зусилля, ресурси основних суб'єктів місцевого розвитку [10, с. 6]. За дослідженням О. Карого [6, с. 233] успішне впровадження стратегії повинно передбачати: створення та підтримку сприятливого суспільного середовища; заходи щодо покращення іміджу міста та організації лобювання його інтересів на регіональному та центральному рівнях; фінансове, інституційне, нормативно-правове, інформаційне, наукове, технічне, проектне забезпечення; науковий супровід реалізації стратегії; перелік та строки розроблення операційних програм; порядок та процедуру моніторингу реалізації стратегії тощо.

Для України характерна розробка як загальнодержавних так і регіональних стратегій розвитку. За останнє десятиліття було розроблено декілька стратегій національного рівня, серед яких: «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» [5], «Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000-2004 рр.» [21], Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки [16], Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [19], Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року [3] тощо. Одним із етапів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року [3] було зазначено: «забезпечення розроблення та затвердження регіональних стратегій розвитку, які визначають пріоритетні напрями розвитку регіонів на середньо- та довгострокову перспективу». Нажаль, жодна з перелічених стратегій не була докінця реалізована. Останньою є прийнята у 2014 р. «Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року» [4]. Практика розробки стратегій поширилася і на регіональний рівень, практично усі області України мають розроблені стратегії, нажалі, підхід до їх розробки та реалізації здебільшого є формальним. Позитивним явищем стає запозичення європейського підходу до розвитку регіонів та впровадження практики розробки стратегій на муніципальному рівні. Зокрема, у місті Львові з 1991 по 2010 рр. було розроблено 115 стратегій, програм, концепцій за регіональним та галузевим принципом, серед яких: Стратегія підвищення конкурентоспроможності міста Львова до 2015 року [15], Стратегічний план залучення інвестицій до м. Львова до 2020 року [13] тощо.

У контексті метрополійного розвитку великих міст дуже важливо, щоб стратегічна документація передбачала розвиток функцій міст вищого порядку, що водночас є невід'ємною частиною успішного соціально-економічного, культурно-освітнього, наукового розвитку їх території. Стратегічна документація активно використовується у практиці управління в усіх обласних центрах Західного регіону України. Фактично усі вони мають розроблену або розробляють стратегічну документацію, яка у різних містах відрізняється за: функціональною ознакою (соціально-економічна, економічна тощо), термінами реалізації (довгострокова, середньострокова, короткострокова), комплексністю охоплення предметної сфери (спеціалізована чи комплексна),

повторюваністю (продовжувана або розроблена вперше). Основними стратегічними документами міст Західного регіону України є: Стратегічний план підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку міста Івано-Франківська на 2011-2015 роки [14]; Стратегія розвитку міста Луцька до 2020 року (Концепція) [17]; Комплексна стратегія розвитку Львова 2012-2025 рр. [7]; Стратегічний план економічного розвитку міста Рівне [12]; Стратегічний план економічного розвитку м. Тернопіль, Стратегія розвитку міста Тернополя до 2025 року [11]; Стратегія розвитку міста Ужгород до 2015 року [18]; Стратегічний план розвитку міста Чернівців на 2012-2016 рр. [20]. Наявність офіційних стратегічних документів дозволяє здійснити їх аналіз у контексті розвитку основних метрополійних функцій цих міст. Тут доцільно взяти до уваги функціональні підходи до розробки та реалізації стратегії розвитку різних суспільно-територіальних систем, зокрема у Польщі. Прикладом може слугувати стратегія м. Кракова, в якій всі стратегічні цілі розвитку міста відображають функції метрополії – міста, яке здійснює соціо-еколого-економічний вплив на прилеглі території, який здебільшого має реалізовуватись через технологічний розвиток і поживлення інноваційних процесів, розвиток сфери послуг (освітніх, соціальних та туристичних), посилення інтеграційних зв'язків з іншими територіями країни [2, с. 41].

При аналізі стратегічних документів основна увага зверталася на те, чи орієнтувалися автори стратегії на розвиток метрополійних функцій, навіть якщо у тексті не присутній акцент саме на їх розвитку. У європейській практиці стратегічного планування розвиток міста як метрополійного центру чітко прописується у стратегії. Наприклад, у Стратегії розвитку Кракова чітко вказано, що місто розвивається як європейська метрополія, у стратегічних цілях деталізуються основні функції метрополії – наука, культура і спорт [22]. У Стратегії розвитку Познані зазначено, що це місто-метрополія із сильною економікою та високим рівнем життя, а створення Познанської метрополії винесено окремою стратегічною ціллю [7, с. 72]. У нас, на жаль, така практика ще не є поширеною, незважаючи на те, що методологія розробки стратегічного планування у нас використовується європейська.

Особливістю усіх стратегічних планів міст Західного регіону України є їх соціальна орієнтація, а також розвиток інноваційної диверсифікованої конкурентоспроможної економіки, залучення інвестицій, розвиток людського, промислового, науково-виробничого, логістичного, культурно-освітнього, туристичного (розробка брендингу міста) потенціалу, впровадження європейських стандартів управління та ведення підприємницької діяльності, новітніх комунікаційних та науково-технічних можливостей, розвиток інтелектуальних технологій, екологічно чистого виробництва та раціонального природокористування тощо.

Однак, у жодній з діючих стратегій не акцентується розвиток міста як метрополійного центру, натомість у стратегіях основний акцент робиться на традиціоналістичному підході – збереженні національних і культурних цінностей на регіональному рівні. Наприклад, Луцьк по-

зиціонує себе як «душа і серце Волині», Тернопіль – «місто українських традицій та духовності», Львів – «твердиня українських національних та духовних цінностей», Ужгород – «культурний і духовний центр Закарпаття», Рівне – «культурно-освітній центр, одне з найбільших міст Полісся та Західної України», у Чернівці – «культурологічна автентичність». У Стратегії м. Івано-Франківськ спостерігається протиріччя, з однієї сторони місто позиціонується як місто у центрі Європи, та у пріоритетах розвитку об'єднується лише Західною Україною.

Стратегія розвитку м. Львова на 2012-2025 рр. [7] є найбільш узагальнюючою, у ній зазначено кілька основних стратегічних пріоритетів з їх загальною характеристикою, поданими показниками ефективності та вказаними кількома фіксованими цілями. Серед міст Західного регіону це чи не єдина стратегія, яка при розробці базувалася на низці уже діючих програм розвитку. Розвиток міста як метрополії в Стратегії не прописаний, незважаючи на те, що автори посилаються на стратегічні плани польських міст-метрополій. Серед розвитку метрополійних функцій акцент ставиться на розвитку конкурентоздатної та інноваційної економіки (нові технології, стартапи, розвиток аутсорсингу), а також знань, культури і спорту (проведення Зимової Олімпіади – 2022) тощо. Бачення майбутнього розвитку міста як регіональної метрополії вимагатиме розробки та прийняття стратегії розвитку або спеціалізованих стратегічних планів у контексті розвитку метрополійних функцій міста.

У інших обласних центрах Західного регіону розробляються здебільшого стратегічні плани, а не стратегії, які мають більш чіткий та конкретний характер. Наприклад, у Стратегічному плані економічного розвитку міста Рівне [12] основними стратегічними напрямками розвитку визначено: розвиток культурно-освітнього центру Полісся та Західної України. Не залишається поза увагою розвиток культури (проведення міжнародних фестивалів та конкурсів), науки та спорту. При стратегічному плануванні м. Рівного основний акцент ставився на розвиток економічної, інноваційно-креативної, транспортно-логістичної, духовно-культурної функцій великих міст. У Стратегії розвитку м. Луцьк [17] кілька разів ставиться наголос на вигідному географічному положенні міста, що зумовлено його близькістю до кордону, водночас у самій стратегії переваги використання вигідного географічного положення при розвитку міста не прописані. Натомість у м. Івано-Франківськ [14] основний акцент робиться на просторовому розташуванні міста (місто в центрі Європи), що само по собі вже дає певні переваги у стратегічних пріоритетах розвитку метрополійного потенціалу. Серед розвитку інших метрополійних функцій виноситься формування високотехнологічної економіки, а також культурного, мистецького та туристичного центру Західної України. Тут прослідковується певний дисонанс, з однієї сторони – місто в центрі Європи, а з іншої – орієнтація в розвитку лише на Західну Україну, тобто заздалегідь не заплановано використання наявного потенціалу географічного розміщення. Основні переваги міста у розвитку економічної, туристично-рекреаційної та духо-

вно-культурної функції. У м. Чернівці [20] особливий акцент робиться на розвитку туристичної галузі міста з виходом на європейський ринок туризму. Однак, у стратегічному баченні м. Чернівці уже позиціонує себе як «центр туристичної індустрії Буковини» однією із цілей якого є «розроблення транзитних маршрутів та транскордонних турів». Пріоритетним залишається удосконалення системи освіти (інтеграція ВУЗів міста в європейську систему освіти, обмін студентами та викладачами із зарубіжними закладами освіти, проведення міжнародних симпозіумів, конференцій, наукових шкіл, навчальних семінарів); розвиток культури та спорту (розширення об'єктів спортивної інфраструктури (міжнародна мотоциклетна траса «Суперкрос», 8 спортивних майданчиків, «Аква-парку»). У Стратегічному плані розвитку м. Тернопіль [11] бачиться як «затишне, гостинне, комфортне для життя та дозвілля європейське місто». Одним із пріоритетів підвищення якості життя є досягнення європейського рівня надання медичної допомоги (розширення співпраці з міжнародними організаціями та містами-побратимами для підвищення кваліфікації медпрацівників), орієнтація на розвиток медичного туризму. Невід'ємним пріоритетом залишається формування потужного освітньо-наукового європейського міста та культурного центру Європи, а також формування Тернополя як студентської столиці України. У Стратегії м. Ужгород [18] – місто бачиться як «освітньо-науковий, фінансово-економічний, транспортний, туристичний, культурний і духовний центр Закарпаття і одне із найпривабливіших міст України і Центральної Європи». Розвитку метрополійного потенціалу Ужгорода можуть сприяти цілі скеровані на: підвищення іміджу міста як стратегічно-привабливого обласного центру України на кордоні з ЄС та поглиблення транскордонної та євро регіональної співпраці. Як бачимо, у ефективність розвитку міста, особливо великого, залежить від усвідомлення сутності проблем його розвитку і повноти їх представлення в уявленнях суб'єктів управління. Саме формування деталізованого простору проблем розвитку міста стає визначальним фактором ефективного управління ним [1].

Висновки і пропозиції. Основними проблемами, які присутні при розробці та реалізації стратегічних планів та можуть мати неоднозначний вплив на розвиток міста як метрополії є:

1. Успішність стратегій забезпечується чітким формуванням пріоритетів, цілей, деталізованих завдань, прогнозних показників виконання завдань. Велика кількість стратегічних цілей зазначена у стратегіях, з однієї сторони спричиняє перевантаження документу, як наслідок, їх виконання важко прослідкувати, а з іншої вказує на прагнення розвиватись комплексно, охоплюючи усі сфери життя громади, що є явищем позитивним.

2. Вагомою складовою стратегій є розділ по фінансуванню пріоритетів, що дає змогу ефективно використовувати кошти, моніторити виконання цілей та забезпечувати керуваність стратегії. Фінансування реалізації стратегії є невід'ємною складовою механізму її виконання, оскільки на-

перед дозволяє визначити джерела надходження коштів на виконання пріоритетних цілей. Пошук джерел фінансування є надзвичайно актуальним завданням при практичному впровадженні стратегій. Зважаючи на обмеженість бюджетного фінансування органам державної влади неможливо вирішити усі поточні проблеми, що мають місце на певній адміністративно-територіальній одиниці, та не досягти реалізації усього задуманого у стратегічних планах. Тому виникає необхідність співпрацювати з органами державної влади та управління більш вищих рівнів, зокрема через партнерські угоди, участь у реалізації державних проектів, програм, шукати підтримки та інвестиційної допомоги у підприємців, створюючи останнім належні умови господарювання [9, с. 168-174]. Загальний обсяг та джерела фінансування у стратегіях вказуються вкрай рідко, що вказує на здебільшого декларативний характер їх прийняття та впровадження.

3. Практично в усіх стратегіях зазначається необхідність створення Комітету з управління впровадженням, який мав би здійснювати моніторинг виконання оперативних цілей. Однак на практиці ефективність його функціонування є досить сумнівною. Створені такі комітети були у Рівному, Івано-Франківську, Чернівцях, а до їх складу здебільшого входять особи які відповідають за реалізацію поставлених цілей і водночас контролюють стан їх виконання. На нашу думку, у склад моніторингових комітетів необхідно залучати незалежних від влади експертів та активну громадськість міста.

4. У процесі розробки і прийняття стратегій розвитку міст України доцільно спиратися на європейський досвід, у якому георозташування регіону, поряд з наявним природно-ресурсним потенціалом, вважається однією з основних конкурентних переваг території. У Стратегіях обласних центрів Західного регіону відзначається їх вигідне географічне положення, європейськість міст, однак основний акцент у документах поставлений на розвиток міста як регіонального центру.

5. Відсутність комплексності і чіткої спрямованості на вирішення соціальних проблем розвитку великих міст. Соціальна спрямованість стратегій є запорукою розвитку людського потенціалу, що становить ефективну основу розвитку метрополійних функцій великих міст.

6. Відсутність чіткої державної політики стимулювання розвитку метрополійних функцій міст. На загальнодержавному рівні періодично розробляється і затверджується Державна стратегія регіонального розвитку, однак відсутнє законодавче регулювання стратегічного планування розвитку міст, особливо великих. Це провокує появу «формальних» стратегій, за невиконання яких ніхто не несе відповідальності.

Стратегічна документація розвитку обласних центрів Західного регіону повинна сприяти залученню інвестицій для розвитку міста, особливо інноваційного капіталу, що сприятиме перетворенню великого міста у місто метрополію шляхом розвитку господарської та транспортної інфраструктури, а також культурного клімату, що характерно для європейських міст-метрополій.

Список літератури:

1. Бойко-Бойчук О. В. Проблеми міста як підґрунтя ефективного управління його розвитком [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-1/doc/3/01.pdf>
2. Брикун Є. В. Моделювання страхового механізму компенсації еколого-економічних збитків / Є. В. Брикун – Х.: Форг. – 2004. – 256 с.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
4. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
5. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0001100-02>
6. Карий О. Комплексний розвиток міст: теорія та методологія стратегічного планування: монографія / О. Карий. – Львів: В-во Львівської політехніки, 2011. – 308 с.
7. Комплексна стратегія розвитку Львова 2012–2025 рр. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www8.city-adm.lviv.ua/>
8. Лаврів Л. Оцінювання методичного забезпечення стратегічного планування в Україні / Лілія Лаврів // Наука молода. – 2008. – № 9. – С. 39-42
9. Сментина Н. В. Запровадження стратегічного планування економічного та соціального розвитку територій в Україні / Вісник соціально-економічних досліджень, 2013, випуск 2 (49), ч. 1. – С. 168-174 [Електронний ресурс] – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua
10. Стратегічне планування. Навчальний посібник / О. Берданова, В. Вакулєнко, В. Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.
11. Стратегія розвитку міста Тернополя до 2025 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vision.ternopil.ua/index.php/2014-03-08-15-47-49/stratehiia-rozvytku-ternopolia>
12. Стратегічний план економічного розвитку міста Рівне [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://economy.rv.ua/strategy/economic_development_strategy/
13. Стратегічний план залучення інвестицій до м. Львова до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mled.org.ua/eng/component/content/article/541-----2020>
14. Стратегічний план підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку міста Івано-Франківська на 2011-2015 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mvk.if.ua/mvkprog>
15. Стратегія підвищення конкурентоспроможності міста Львова до 2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://city-adm.lviv.ua/lmr/economy/strategija/strategija-do-2015-r>
16. Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=493%E0%2F2004>
17. Стратегія розвитку міста Луцька до 2020 року (Концепція) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lutsk.ua/strategichniy-plan-ekonomichnogo-rozvitku-m-lucka-do-2020-roku>
18. Стратегія розвитку міста Ужгород до 2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada-uzhgorod.gov.ua/download/stratigija-2015.pdf>
19. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
20. Стратегічний план розвитку міста Чернівців на 2012-2016 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://chernivtsy.eu/strategy/f/strategy_proekt.doc
21. Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000-2004 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/276%D0%B0/2000>
22. Strategia Rozwoju Krakowa [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=2044

Сьнюра-Ростун Н.Р.

Институт региональных исследований имени М.И. Долишнього
Национальной академии наук Украины

МЕТРОПОЛИТАРНЫЕ ФУНКЦИИ ОБЛАСТНЫХ ЦЕНТРОВ ЗАПАДНОГО РЕГИОНА УКРАИНЫ: ПРИОРИТЕТЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В СТРАТЕГИЧЕСКОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ

Аннотация

Осуществлен анализ стратегической документации областных центров Западного региона Украины на предмет развития метрополитарных функций городов. Исследованы особенности разработки и функционирования стратегий и стратегических планов областных центров. Выделены основные стратегические приоритеты развития городов в их стратегической документации. Показано, что разработанная и внедренная стратегическая документация городов имеет социально-региональную ориентацию, а так же преимущественно формальный характер. Отмечено, что стратегические направления и цели развития городов не отображают имеющийся потенциал развития метрополитарных функций. Определены основные проблемы, присущи при разработке и реализации стратегических документов развитие городов.

Ключевые слова: метрополия, метрополитарные функции, город, стратегический план, стратегия, стратегия развития.

Syniura-Rostun N.R.

Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy
of the National Academy of Sciences of Ukraine

METROPOLITAN FUNCTIONS OF REGIONAL CENTERS OF WESTERN REGION OF UKRAINE: PRIORITIES AND DEVELOPMENT PROSPECTS IN STRATEGIK DOCUMENT

Summary

The analysis of strategic documents of regional centers of Western Ukraine in terms of development of metropolitan functions of cities is done. The features of the development and operation of strategies and strategic plans of the regional centers are investigated. The main strategic priorities of urban development in their strategic documents are allocated. It is shown, that developed and implemented strategic documentation of cities is largely formal and has social and regional orientation. It is focused, that strategic directions and goals of cities do not reflect the existing potential of metropolitan functions. The main problems the development and implementation of strategic plans of urban development are outlined.

Keywords: metropolis, metropolitan functions, city, strategic plan, strategy, strategy development.

УДК 336.71

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Скібіна С.О.

Харківський національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

У статті зосереджено увагу на особливостях проведення грошово-кредитної політики Національним банком на сучасному етапі, а також проблемах розвитку грошово-кредитної політики та шляхів їх усунення.
Ключові слова: грошово-кредитна політика, грошово-кредитне регулювання, ключові макропоказники, інфляція, реальні доходи, державний борг, курс валют.

Постановка проблеми. Провідне місце в якійсній трансформації української економіки займає використання грошово-кредитних засобів, спрямованих на підвищення ефективності формування та реалізації загальнодержавної економічної політики. Грошово-кредитна та фінансова підтримка, активізація економічної діяльності на основі удосконалення існуючих грошово-кредитних інструментів, методів і важелів, а також розробка ефективного механізму грошово-кредитного регулювання національної економіки повинні бути пріоритетами загальнодержавної стратегії економічного розвитку.

Ключовими цілями грошово-кредитної політики є: цінова стабільність, стабільність обмінного курсу, зростання економіки, забезпечення зайнятості, збалансування платіжного балансу, зростання добробуту населення тощо.

Досліджуючи проблему грошово-кредитного регулювання, слід виходити, на нашу думку, насамперед, з постулатів системного аналізу, відповідно до яких грошово-кредитне регулювання можна розглядати як систему заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на регулювання наступних об'єктів: процентної ставки; норм обов'язкового резервування; операцій з цінними паперами на відкритому ринку; імпорту та експорту капіталу; рефінансування банків; золотовалютних резервів.

При цьому зазначені вище заходи мають застосовуватися з метою забезпечення сталого економічного розвитку, зниження рівня безробіття (або забезпечення ефективної зайнятості), врівноваження платіжного балансу та уповільнення інфляційних процесів.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану грошово-кредитної політики України на предмет наявності у ній недоліків та перспектив розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості проведення грошово-кредитної політики досліджують такі українські вчені, як В.І. Міщенко, О.В. Бурлачков, О.В. Дзюблюк, С.О. Коновалова, Н.С. Островська, О. Некіпелов, О.В. Філатова, С.І. Румянцева, Д.М. Полозенко, К.А. Раєвський. Окремі аспекти грошово-кредитного регулювання розглядаються в працях А. Гальчинського, В. Гейця, В. Литвицького, О. Гриценко, В. Геєцем, Б. Кваснюком, В. Лисицьким, І. Лукиновим, В. Черняком, О. Шаровим та іншими. Проте, окремі проблемні питання грошово-кредитної політики України потребують подальшого вивчення, особливо у контексті змін, що відбуваються останнім часом.

Виклад основного матеріалу. Грошово-кредитна політика є складовою частиною загальнодержавної стратегії, орієнтири якої ґрунтуються на основних фактичних і прогнозних критеріях, а також макроекономічних показниках економічного